

شهر گره پژوهش – دکتر رضا جهانفر – تاریخ شفاهی در دهه‌های اخیر به یکی از مهم‌ترین ابزارهای بیان روایت‌ها و ثبت و انتقال تجربه‌های انسانی تبدیل شده است. بسیاری از ابعاد زندگی اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی جوامع محلی در اسناد رسمی ثبت نمی‌شوند و تنها در حافظه افراد باقی می‌مانند.

شهرستان رامسر به‌عنوان یکی از مهم‌ترین شهرستان‌های ساحلی شمال ایران، دارای پیشینه تاریخی، فرهنگی و گردشگری ارزشمندی است که بخش مهمی از آن هنوز در قالب روایت‌های شفاهی نسل‌های مختلف وجود دارد و قابل ثبت و ضبط است. رامسر که در گذشته با نام «سخت‌سر» شناخته می‌شد، دارای پیشینه تاریخی قابل توجهی است و در دوره معاصر نیز به یکی از مهم‌ترین مراکز گردشگری کشور تبدیل شده است. پژوهش‌های تاریخی و جغرافیایی موجود نشان می‌دهد که این منطقه از منظر تاریخی، فرهنگی و اجتماعی دارای ظرفیت گسترده‌ای برای مطالعات تاریخ شفاهی است. تاریخ شفاهی رامسر را نمی‌توان فقط با یک پروژه به سامان رساند، بلکه چندین پروژه هم‌زمان و حتمی در ادامه یکدیگر در زیرمجموعه یک «کلان پروژه» می‌تواند کار را به اتمام برساند.

برای تدوین «کلان‌پروژه تاریخ شفاهی رامسر» لازم است تاریخ این شهر صرفاً به‌عنوان مجموعه‌ای از رویدادها دیده نشود، بلکه به‌عنوان «حافظه جمعی» یک جامعه ساحلی، گردشگری، فرهنگی و تاریخی مورد مطالعه قرار گیرد. رامسر به دلیل موقعیت ویژه خود در پوند میان کوه، جنگل و دریا، برخورداری از میراث فرهنگی متنوع و تجربه تحولات اجتماعی گسترده در یک قرن اخیر، ظرفیت بالایی برای اجرای یک پروژه جامع تاریخ شفاهی دارد. رامسر، به عنوان یک موقعیت ژئوپلیتیک ساحلی و جنگلی غرب استان مازندران، با تاریخ غنی فرهنگی، طبیعی و اجتماعی خود، شاهد یکی از ابتکارات بومی مهم در حوزه تاریخ شفاهی ایران است. «کلان پروژه تاریخ شفاهی رامسر» به عنوان یک «طرح جامع اجرایی ۵ ساله»، عمدتاً به مجموعه فعالیت‌ها، کارگاه‌ها و تلاش‌های سازمان‌یافته برای جمع‌آوری خاطرات، روایت‌های شفاهی و مستندسازی تاریخ محلی رامسر، غرب مازندران و شرق گیلان توجه خواهد کرد. این پروژه فقط یک طرح دولتی بزرگ هدایت شده از تهران نیست، بلکه ابتکارعملی بومی خودجوش با مشارکت پژوهشگران، انجمن‌های مردم‌نهاد رامسر و فعالان علمی، پژوهشی و فرهنگی به‌ویژه انجمن اهل قلم رامسر– با همراهی بخش‌های خصوصی و تا حدی بخش‌های دولتی خواهد بود. یکی دیگر از اهداف آن، تسهیل مدیریت دانش و بهره‌گیری از تجربیات پیشینیان، حفظ هویت تاریخی، فرهنگی و اجتماعی منطقه در برابر تغییرات سریع مدرن است. این

تاریخ شفاهی

پروژه ضرورتی برای حفظ حافظه فرهنگی و اجتماعی یک شهر تاریخی است. اجرای این کلان پروژه تلاشی برای حفظ روح شهر و حافظه زنده رامسر و تلاشی برای ثبت هویت محلی و پل بین نسل‌های مختلف است. در صورت تصویب شلشد ایده و طی فراینده ایده تا محصول، در نظر است که این پروژه با همکاری انجمن اهل قلم رامسر و دیگر نهادهای محلی اجرایی شود و بخشی از تلاش‌های گسترده‌تر برای تاریخ‌نگاری محلی ایران محسوب می‌شود.

چشم‌انداز کلان پروژه تاریخ شفاهی رامسر؛ تبدیل رامسر به نخستین آرشیو جامع تاریخ شفاهی شهرهای ساحلی ایران تا سال ۱۴۱۲ است. شروع رسمی پروژه سال ۱۴۰۷ خواهد بود. البته اکنون کارگروه تاریخ شفاهی انجمن اهل قلم رامسر در حال ثبت و ضبط تاریخ شفاهی تعدادی از اعضای بنیانگذار انجمن اهل قلم رامسر و همچنین تاریخ شفاهی انجمن اهل قلم هستند. ولی کلان پروژه تاریخ شفاهی رامسر فراتر از این اقدامات خواهد بود.

مأموریت در نظر گرفته شده برای ایسن کلان پروژه؛ جمع‌آوری، ثبت، نگهداری، تحلیل و انتشار روایت‌های تاریخی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و گردشگری رامسر در قالب یک نظام علمی، پژوهشی، منسجم و پایدار است. سایر اهداف کلان پروژه تاریخ شفاهی رامسر عبارتند از: ثبت روایت‌های شفاهی؛ جمع‌آوری مصاحبه با افراد محلی؛ پیشکسوتان، مسئولان سابق و ساکنان بومی برای مستندسازی تاریخ شفاهی منطقه.

آموزش و توانمندسازی: برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای علاقه‌مندان و کنشگران محلی در خصوص روش‌شناسی و شیوه اجرای تاریخ شفاهی (مصاحبه، ضبط، پیاده‌سازی، گویاسازی، تحلیل و...).

حفظ هویت محلی: تمرکز بر جنبه‌هایی مانند تاریخ طبیعی (جنگل‌ها، دریا)، تغییرات اجتماعی یک قرن اخیر، زندگی سنتی و رویدادهای مهم منطقه‌ای.

استخراج بسته‌های دانشی از تاریخ شفاهی در راستای مدیریت دانش.

انتشار و آرشیو: تولید کتاب، مقاله، خبرنامه و محتوای دیجیتال برای دسترسی عموم اهداف فرهنگی، حفظ حافظه جمعی شهر، حفاظت از میراث ناملموس، تقویت هویت بومی، اهداف علمی شامل تولید منابع پژوهشی، ایجاد بانک داده‌های تاریخ شفاهی، حمایت از پایان‌نامه‌ها و پژوهش‌های دانشگاهی، اهداف اجتماعی شامل تقویت سرمایه اجتماعی، ایجاد مشارکت بین‌نسلی، افزایش تعلق مکانی شهروندان، اهداف گردشگری شامل تولید محتوای فرهنگی برای گردشگری، طراحی موزه روایت‌های رامسر یا موزه تاریخ شفاهی رامسر، توسعه گردشگری فرهنگی، ایجاد «پل بین نسل‌ها» و ثبت دانش محلی (از جمله آداب، رسوم، تاریخ معاصر، تغییرات اقلیمی، کشاورزی سنتی و خاطرات پیشکسوتان).

«سرآمد» بررسی می‌کند؛

ایده کلان پروژه تاریخ شفاهی رامسر

ارائه طرح جامع اجرایی ۵ساله کلان پروژه تاریخ شفاهی رامسر

اهمیت ودستاوردها

رامسر به دلیل موقعیت جغرافیایی (ساحل دریای خزر و جنگل‌های هیرکانی) و تاریخ معاصر (مانند برگزاری کنفرانس‌های آموزشی و رویدادهای مختلف در یکصد سال اخیر)، پتانسیل بالایی برای تاریخ شفاهی دارد. این پروژه کمک خواهد کرد تا خاطرات نسل‌های قدیمی حفظ شود، داده‌های کیفی برای پژوهش‌های علوم انسانی و اجتماعی نظیر تاریخی، جامعه‌شناختی و گردشگری فراهم شود، حس تعلق محلی تقویت شود و در نهایت اینکه از دستاوردهای می‌توان به چاپ مصاحبه‌ها در خبرنامه‌های محلی، تألیف کتاب‌هایی مانند تاریخ تصویری یا روایت‌های محلی، و ایجاد آرشیو شفاهی اشاره کرد.

اهمیت اجرایی شدن کلان پروژه

تاریخ شفاهی رامسر

۱. حفظ حافظه جمعی
بخش مهمی از تاریخ رامسر در خاطرات نسل‌های قدیمی نهفته است. روایت‌های مربوط به زندگی روستایی، شیوه‌های معیشت سنتی، کشاورزی، ماهیگیری، باغداری، آداب و رسوم و آیین‌های محلی هنوز به‌صورت شفاهی منتقل می‌شوند. با از دست رفتن نسل‌های قدیمی، این سرمایه فرهنگی نیز در معرض نابودی قرار می‌گیرد.

۲. مستندسازی تحولات اجتماعی
رامسر طی دهه‌های گذشته از یک شهر محلی به یکی از قطب‌های گردشگری کشور تبدیل شده است. ثبت خاطرات مردم درباره توسعه شهری، ساخت هتل‌ها، مراکز گردشگری، تغییرات اقتصادی و مهاجرت‌ها می‌تواند تصویری دقیق از روند تحول اجتماعی منطقه ارائه دهد.

۳. تقویت هویت محلی
هویت هر جامعه بر پایه حافظه تاریخی آن شکل می‌گیرد. تاریخ شفاهی می‌تواند احساس تعلق شهروندان به رامسر را افزایش داده و زمینه حفظ فرهنگ بومی را فراهم کند.

۴. تولید منابع پژوهشی
خروجی‌های ایسن پروژه می‌تواند منبعی ارزشمند برای پژوهشگران حوزه‌های تاریخ، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی، گردشگری و مطالعات فرهنگی باشد.

محورهای کلان پروژه تاریخ شفاهی رامسر – برخی از محورهای کلان پروژه تاریخ شفاهی رامسر عبارتنداز:

الف) تاریخ اجتماعی رامسر
سبک زندگی مردم در دوره‌های مختلف، ساختار خانواده و روابط اجتماعی، نقش زنان در توسعه اجتماعی شهر، آموزش و مدارس قدیمی

ب) تاریخ فرهنگی
آیین‌ها و سنت‌های بومی، موسیقی و ادبیات محلی، گویش رامسری، مراسم مذهبی و مناسبت‌های سنتی
ج) تاریخ گردشگری
شکل‌گیری هتل قدیم رامسر، توسعه صنعت گردشگری، نقش گردشگران در تغییرات فرهنگی و اقتصادی، تاریخ مجموعه‌های تفریحی و گردشگری
د) تاریخ اقتصادی
کشاورزی، باغداری و مرکبات، ماهیگیری و اقتصاد

ساحلی، بازارهای محلی، مشاغل سنتی
هـ) تاریخ روستاهای رامسر
جواهرده، جنت‌رودبار، دالخانی، صفارود، روستاهای ساحلی و کوهستانی و...
و) تاریخ نخبگان، خبرگان و مشاهیر
معلمان، پزشکان و روحانیون، هنرمندان و نویسندگان، ورزشکاران و فعالان اجتماعی، کارآفرینان محلی

مراحل اجرای کلان پروژه تاریخ شفاهی رامسر

برخی از مراحل کلان‌پروژه تاریخ شفاهی رامسر به شرح زیر عبارتند از:
۱. شناسایی روایان و افراد مطلع
۲. طراحی پرسشنامه‌های تخصصی
۳. انجام مصاحبه‌های صوتی و تصویری
۴. پیاده‌سازی و تدوین مصاحبه‌ها
۵. ایجاد آرشیو دیجیتال تاریخ شفاهی رامسر
۶. انتشار کتاب‌ها، مستندها و بانک اطلاعاتی عمومی
۷. راه‌اندازی موزه روایت‌ها یا موزه تاریخ شفاهی و اسناد رامسر.

ساختار وسازمان پیشنهادی مورد نیاز برای اجرایی شدن کلان پروژه تاریخ شفاهی رامسر

ساختار سازمانی پیشنهادی برای کلان‌پروژه تاریخ شفاهی رامسر شامل شورای راهبردی با اعضای؛ رییس انجمن اهل قلم رامسر، اعضای کارگروه تاریخ شفاهی انجمن اهل قلم رامسر، فرماندار رامسر، شهردار رامسر، رئیس شورای اسلامی شهر، نماینده اداره میراث فرهنگی، نماینده دانشگاه‌های مستقر در رامسر، مدیر پروژه تاریخ شفاهی رامسر، سه نفر از پژوهشگران برجسته منطقه به انتخاب انجمن اهل قلم رامسر و... خواهد بود.

سخن پایانی

رامسر تنها یک مقصد گردشگری نیست، بلکه گنجینه‌ای از تجربه‌های تاریخی، اجتماعی و فرهنگی است. اجرای کلان‌پروژه تاریخ شفاهی رامسر می‌تواند به حفظ حافظه جمعی شهر، مستندسازی تحولات یک قرن اخیر و انتقال سرمایه فرهنگی به نسل‌های آینده کمک کند. این پروژه علاوه بر ارزش علمی، می‌تواند به مرجع مهمی برای برنامه‌ریزی فرهنگی، گردشگری و توسعه پایدار منطقه تبدیل شود. کلان‌پروژه تاریخ شفاهی رامسر می‌تواند به یکی از بزرگ‌ترین طرح‌های حافظه‌پژوهی شهری ایران تبدیل شود. این پروژه علاوه بر ثبت تاریخ مردم، زمینه ایجاد آرشیو دائمی، توسعه گردشگری فرهنگی، تقویت هویت محلی و تولید دانش بومی را فراهم می‌کند و می‌تواند الگوی اجرایی برای سایر شهرهای ساحلی کشور باشد.

کلان پروژه تاریخ شفاهی رامسر می‌تواند نمونه‌ای موفق از تاریخ‌نگاری از پایین به بالا باشد که هویت فرهنگی یک منطقه را از طریق صدای مردم آن ثبت می‌کند. این تلاش نه تنها برای رامسر، بلکه برای درک بهتر تاریخ محلی ایران ارزشمند خواهد بود و می‌تواند با حمایت بیشتر، به یک آرشیو ملی تبدیل شود. همچنین می‌توان این طرح را گسترش داد و در سطح استان‌های گیلان و مازندران اجرایی کرد.

اقتصادرامسر

یکشنبه- ۱۷خرداد۱۴۰۵- سال دوازدهم- شماره ۲۵۰۴

اقتصاد دریا

شیلات

مرکز تکثیر میگوی دیلم، گامی مؤثر در توسعه پایدار آبی‌پروری

مدیرکل شیلات استان بوشهر گفت: مرکز تکثیر بچه میگوی ۱۰۰ میلیون قطعه‌ای در دست احداث دیلم که تا پایان امسال به بهره‌برداری می‌رسد، گامی موثر در توسعه پایدار آبی‌پروری در این استان به شمار می‌رود.

به گزارش اقتصادسمرآمد، عقیل امینی در جریان بازدید و بررسی روند اجرای پروژه احداث مرکز تکثیر میگو در شهرستان دیلم اظهار کرد: توسعه زیرساخت‌های آبی‌پروری و حمایت از سرمایه‌گذاری در صنعت میگو از برنامه‌های مهم شیلات استان بوشهر است.

وی با اشاره به ظرفیت این پروژه افزود: مرکز تکثیر میگو دیلم با ظرفیت تولید سالانه ۱۰۰ میلیون قطعه لارو میگو در دست احداث است و با بهره‌برداری از آن بخشی مهم از نیاز مزارع پرورش میگو استان بوشهر و مناطق همجوار تأمین خواهد شد.

مدیرکل شیلات استان بوشهر با بیان اینکه این استان یکی از قطب‌های اصلی تولید میگو کشور به شمار می‌رود، تصریح کرد: توسعه مراکز تکثیر و افزایش ظرفیت تولید لارو از الزامات تحقق برنامه‌های توسعه‌ای صنعت میگو در این استان است.

امینی ادامه داد: ایجاد و توسعه چنین مراکزی می‌تواند زمینه‌ساز افزایش تولید، اشتغال و جذب سرمایه‌گذاری در بخش آبی‌پروری شود و نقشی مهم در تقویت اقتصاد ساحلی استان بوشهر ایفا کند. وی با تأکید بر اینکه توسعه آبی‌پروری همواره از اولویت‌های شیلات استان بوشهر بوده‌است، اظهار امیدواری کرد بسا تلاش سرمایه‌گذار و همکاری دستگاه‌های اجرایی مرتبط، عملیات ساخت این مرکز در سال جاری تکمیل شده و پروژه به بهره‌برداری برسد.

مدیرکل شیلات استان بوشهر افزود: بهره‌برداری از این مرکز علاوه بر افزایش ظرفیت تولید لارو میگو، به ارتقای امنیت تولید، کاهش وابستگی به سایر مناطق و پشتیبانی بهتر از صنعت پرورش میگو استان کمک خواهد کرد و گام مؤثری در توسعه پایدار آبی‌پروری در این استان به شمار می‌رود.

بزرگ‌ترین مرکز پرورش ماهیان خاوباری کشور در حال احداث است

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای گلستان گفت: با مدیریت منابع آب و اطلاع‌رسانی به بهره‌برداران پس از بارندگی‌ها و سیلاب فروردین‌ماه، آب مورد نیاز مراکز شیلاتی استان از جمله مرکز تکثیر و پرورش شهید مرجانی تأمین شد و این موضوع نقش مهمی در موفقیت برنامه‌های تکثیر و رهاسازی بچه‌ماهیان خاوباری در سال جاری داشت.

به گزارش اقتصادسمرآمد، ایرج حیدریان به ایستنا، اظهار کرد: بارندگی‌های قابل توجهی که در روزهای ۱۶ تا ۱۸ فروردین‌ماه در استان رخ داد، موجب وقوع سیلاب شد، اما با برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده از سوی شرکت آب منطقه‌ای گلستان تلاش کردیم از این فرصت برای تأمین نیازهای آبی بخش‌های مختلف استفاده کنیم.

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای گلستان افزود: در همان روزها اطلاع‌رسانی لازم به تمامی مصرف‌کنندگان آب از جمله اداره‌کل شیلات استان انجام شد تا مراکز وابسته بتوانند از شرایط ایجادشده برای آبگیری و تأمین نیازهای خود بهره‌برند. وی خاطر نشان کرد: یکی از مهم‌ترین مراکز مربوطه از این شرایط بهره‌مند شد و آبگیری مورد نیاز آن به‌طور کامل انجام شد و شرایط مناسبی برای اجرای برنامه‌های تکثیر و پرورش آبزیان گلستان در ادامه با مدیریت شرکت آب منطقه‌ای استان در دسترس شد.

اشاره به اهمیت این موضوع در حفظ ذخایر ارزشمند دریای خزر گفت: امروز شاهد رهاسازی بچه‌ماهیان تکثیرشده در این مرکز هستیم و خوشبختانه به دلیل تأمین مناسب آب و شرایط مطلوب ایجادشده، فرآیند تکثیر نسبت به سال‌های گذشته با کیفیت و موفقیت بیشتری همراه بوده است. حیدریان با تأکید بر نقش تأمین پایدار آب در موفقیت طرح‌های شیلاتی اظهار کرد: زمانی که آب مورد نیاز مراکز تکثیر و پرورش به‌موقع تأمین شود، متخصصان این حوزه نیز می‌توانند برنامه‌های فنی خود را با کیفیت بالاتری اجرا کنند و نتایج مطلوب‌تری به دست آورند.

دریچه

مدیرکل دفتر مقابله با آلودگی‌های دریایی سازمان حفاظت محیط زیست:

آغاز اجرای طرح مشترک مدیریت زباله‌های دریایی

در دریای خزر

مدیرکل دفتر مقابله با آلودگی‌های دریایی سازمان حفاظت محیط زیست از اجرای پروژه مدیریت زباله‌های دریایی خزر با تمرکز بر پسماندهای پلاستیکی و مشارکت کشورهای عضو کنوانسیون تهران خبر داد.

به گزارش اقتصادسمرآمد، امید صدیقی این خبر را در کارگاه آموزشی یک‌روزه توانمندسازی تشکل‌ها و جوامع محلی برای بهبود مدیریت پسماندهای ساحلی در چارچوب پروژه منطقه‌ای مدیریت زباله‌های دریایی دریا ی خزر که در دانشگاه تربیت مدرس نور برگزار شد، اعلام کرد و افزود: این پروژه در ایران با مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست اجرا می‌شود.

وی افزود: یکی از مهم‌ترین بخش‌های این پروژه، تقویت جوامع محلی برای بهبود مدیریت پسماند سواحل دریای خزر است که با توجه به اهمیت این بخش از پروژه، برنامه ریزی دقیقی برای مشارکت جوامع محلی انجام گرفته است. او ادامه داد: به همین منظور با همکاری دفتر مشارکت‌های مردمی، از تشکل‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد با تجربه و فعال در استان‌های شمالی برای ارایه طرح‌های پیشنهادی دعوت شد. در این راستا برای آشنایی بیشتر با اهداف پروژه و نحوه تهیه پیشنهاد فنی، کارگاه آموزشی یک‌روزه توانمندسازی تشکل‌ها و جوامع محلی برای بهبود مدیریت پسماندهای ساحلی در چارچوب پروژه منطقه‌ای مدیریت زباله‌های دریایی برگزار شد. صدیقی تصریح کرد: در این نشست، اهداف، برنامه‌ها و رویکردهای اجرایی پروژه منطقه‌ای مدیریت زباله‌های دریایی دریا ی خزر برای نمایندگان تشکل‌های مردم‌نهاد تشریح شد و زمینه‌های همکاری و مشارکت این تشکل‌ها در اجرای برنامه‌های محلی مورد بررسی قرار گرفت. او با اشاره به نقش مهم جوامع محلی و سازمان‌های مردم‌نهاد در حفاظت از محیط زیست دریایی اظهار داشت: محورهای اصلی طرح‌های کوچک‌مقیاس قابل ارائه برای بهبود مدیریت پسماندهای ساحلی دریای خزر، به ویژه در زمینه کاهش پسماندهای پلاستیکی، در این نشست معرفی شد و حاضران دیدگاه‌ها و پیشنهادهای خود را درباره نحوه اجرای مؤثر این طرح‌ها مطرح کردند. مدیرکل دفتر بررسی و مقابله با آلودگی‌های دریایی تأکید کرد: بهره‌گیری از ظرفیت سازمان‌های مردم‌نهاد و مشارکت جوامع محلی، یکی از ارکان اصلی موفقیت برنامه‌های حفاظت از محیط زیست دریایی و کاهش آلودگی‌های ناشی از پسماندها در سواحل دریای خزر به شمار می‌رود.